

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

РЕГЛАМЕНТ

за организиране и провеждане на Национално състезание по финансова грамотност през учебната 2022/2023 година

Този регламент е разработен от Националната комисия за организиране и провеждане на Национално състезание по финансова грамотност през учебната 2022/2023 година на основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията съгласно Правилата, утвърдени със Заповед № РД09-2784/29.10.2019 г., изменена със Заповед № РД 09-474/25.02.2021 г. и допълнена със Заповед № РД09-1248/14.06.2021 г. изменена и допълнена със Заповед № РД09-2454/23.02.2022 г., изменена и допълнена със Заповед № РД09-3084/ 17.05.2022 г. на министъра на образованието и науката, за организирането и провеждането на ученическите олимпиади и на националните състезания в държавните, в общинските, в частните училища и в чуждестранните училища на територията на Република България и в съответствие с графика за провеждане на националните състезания през учебната 2022/2023 година съгласно Приложение № 2 към Заповед № РД 09-4059 от 30.08.2022 г. на министъра на образованието и науката.

Общи правила

1. Основните цели и задачи на Националното състезание по финансова грамотност са свързани с повишаване интереса на учениците за изграждане на съвременни умения, създаване на социална отговорност за управлението на личните финанси и инвестирането, мотивирането на учениците и учителите за повишаване на успеваемостта в процеса на преподаване и придобиване на финансова грамотност като част от функционалната грамотност. Основен инструментариум са знанията и уменията по математика за съответните възрастови групи, традиционно използвани при формирането на компетенции по повечето общообразователни и профилиращи учебни предмети. Състезанието предоставя възможност за:

- развиване на изчислителни способности, включително и с използване на калкулатор;
- мотивиране на учениците за правилен избор на математически подход и неговото аргументиране при решаване на практически задачи, включващи задачи от икономиката, финансите, застраховането, банкирането и предприемачеството;
- осигуряване на условия за изява на учениците и придобиване на увереност при взимане на творчески решения;
- мотивиране на различни възрасти ученици за повишаване на тяхната финансова и функционална грамотност;
- мотивиране на учителите за работа с учениците за повишаване на финансовата и функционалната им грамотност.

2. Националното състезание по финансова грамотност се организира от Министерството на образованието и науката в два кръга – Областен и Национален. В него могат да участват ученици от V до XII клас без такса правоучастие, разпределени във възрастови групи, както следва:

Първа възрастова група – V клас;

Втора възрастова група – VI клас;
Трета възрастова група – VII клас;
Четвърта възрастова група – VIII клас;
Пета възрастова група – IX клас;
Шеста възрастова група – X клас;
Седма възрастова група – XI клас;
Осма възрастова група – XII клас.

3. Областният кръг на Националното състезание по финансова грамотност се провежда във всички области на страната на 18.02.2023 г. Националният кръг се провежда на 18.03.2023 г. и негов домакин е РУО – Пловдив (МГ „Акад. К. Попов“). Двата кръга се провеждат от 11:00 до 13:00 ч., като времето за работа е 120 минути.

4. Форматът на двата кръга на Националното състезание по финансова грамотност е 7 задачи, първите 5 от които са тестови – всяка с пет избираеми отговора, от които само един е верният, задача 6 е с кратък свободен отговор, а задача 7 е с подробно и аргументирано решение.

5. За всеки верен отговор на задачи с номера 1–5 се присъждат 3 точки, на задача с номер 6 се присъждат 5 точки, а на задача с номер 7 се присъждат до 10 точки въз основа на указания и критерии, изготвени от Националната комисия. За грешен или непосочен отговор не се отнемат точки. Максималният брой точки за всеки кръг е 30.

6. Двата кръга на Националното състезание по финансова грамотност включват 8 отделни теми за класовете от V до XII клас върху учебното съдържание, което е предвидено за изучаване в задължителните часове за съответния клас и обхваща темите по финанси и финансова грамотност в учебните програми по математика, технологии и предприемачество, география и икономика, гражданско образование.

7. Отговорите на задачите с номера от 1 до 6 и решението на задача 7 се нанасят върху индивидуални бланки, които се подготвят от Националната комисия. Всяка индивидуална бланка представлява писмена работа на ученика.

8. Писмените работи се оценяват чрез независима двойна проверка, съответно:

- от Областната комисия за проверка и оценка, назначена със заповед на началника на РУО - за Областния кръг;
- от Националната комисия, назначена със заповед на министъра на образованието и науката - за Националния кръг.

9. Темите и задачите за двата кръга на Националното състезание по финансова грамотност се изготвят от Националната комисия. Коректността на темите и задачите се гарантира с подписите на поне трима членове на Националната комисия, единият от които е председателят.

По време на Националното състезание по финансова грамотност е разрешено и е желателно участниците да ползват калкулатори. Забранено е използването на устройства с външна памет и мобилна връзка. Към темите Националната комисия добавя разяснения на понятията, използвани в условията на задачите, а ако е необходимо, добавя и формули, свързани с решенията.

Областен кръг

10. Началниците на РУО:

– в срок до 03.02.2023 г. със заповед определят училище координатор на Областния кръг и подават следната информация по електронна поща до експерта по технологии и предприемачество в МОН: номер на заповедта, банкова сметка на определеното за координатор училище, лице за контакт от страна на училището – име, актуален телефон и електронен адрес;

– в срок до 03.02.2023 г. със заповед определят Областна комисия за проверката и оценката на писмените работи, която извършва дейността си в училището координатор.

11. Училището координатор:

– организира и координира всички дейности, свързани с провеждането на Областния кръг на Националното състезание по финансова грамотност в региона, в това число и разпределението на учениците по училища, в случай че материалната база или противоепидемичните мерки не позволяват провеждането на Областния кръг в училището координатор;

– в срок до 10.02.2023 г. изпращат по електронна поща до училището домакин МГ „Акад. К. Попов“, Пловдив с копие до експерта по технологии и предприемачество в МОН, информация за броя ученици от региона, заявили желание за участие в Областния кръг на състезанието.

12. Областната комисия:

– извършва две независими проверки чрез двама свои членове, като при разлика в оценките крайната оценка се съгласува с председателя на комисията, а в случай че той е един от двамата проверители – оценката се съгласува с трети член на комисията, който също подписва протокола;

– оформя окончателната документация съгласно т. 21;

– предава документацията по т. 21 на училището координатор за региона.

13. Директорите на училищата, в които има ученици, заявили желание за участие в състезанието:

– в срок до 07.02.2023 г. изпращат по електронна поща до училището координатор за региона списък на учениците по класове в табличен вид (Excel) със следните реквизити: имена, клас, електронен адрес, декларация за информираност и съгласие, фиктивен номер; срещу имената на учениците, които чрез декларация за информираност и съгласие са заявили нежелание за публикуване на резултатите им от състезанието, училището записва „НЕ“ в колоната „Декларация за информираност и съгласие“, като в този случай задължително в колоната „Фиктивен номер“ се посочва номер, под който ще бъдат публикувани резултатите;

– в срок до 07.02.2023 г. генерираните от училището фиктивни номера се предоставят лично на съответните ученици за информация, в съответствие с т. 6 от Декларациите за информираност и съгласие (*Приложение № 2 и Приложение № 3 към Заповед № РД 09-2784/29.10.2019 г.*);

– съхраняват две години след изтичане на учебната година, в която е проведено състезанието, подадените декларации за информираност и съгласие, след което ги унищожават в съответствие с чл. 86а от Правилата за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и националните състезания;

– осигуряват квестор/квестори и предоставят на училището координатор за региона списък с името/имената им, в случай че заявените участници от училището са повече от 10.

14. Членовете на училищните и областните комисии, както и членовете на Националната комисия, удостоверяват с декларация за безпристрастност и поверителност отсъствието на обстоятелства, които биха довели до нарушаване на принципа за неразпространение на информация, свързана с темите и задачите преди началото на всеки от двата кръга.

15. В случай на епидемична обстановка към датата на провеждане на Областния кръг, директорът на училището координатор определя присъствен или електронен формат за провеждане. В случай на присъствен формат училищната комисия за организиране и провеждане на Областния кръг разпределя учениците и квесторите по зали при спазване на всички противоепидемични мерки. В случай на провеждане в електронен формат училищната комисия за организиране и провеждане на Областния кръг изпраща изпитните материали по електронна поща на всеки участник на посочен от него електронен адрес и следи за получаването им в рамките на регламентираното състезателно време. Училищата, определили електронен формат за провеждане на Областния кръг, уведомяват за това по електронна поща експерта по технологии и предприемачество в МОН не по-късно от 17.02.2023 г.

16. Чрез платформата <https://competitions.mon.bg> училищата координатори и училището домакин получават от експерта в МОН:

– бланката за попълване на отговорите на 17.02.2023 г. и я размножават според заявения брой участници;

– 2 броя инструкции от Националната комисия – за квесторите и за Областната комисия за проверка и оценка;

– състезателните теми по възрастови групи, които училищата координатори могат да изтеглят от платформата не по-рано от 60 минути преди началото на Областния кръг и размножават в необходимия тираж;

– ключа с верните отговори на задачите, решението на задача 7 и критериите за нейното оценяване след 13:30 ч. на 18.02.2023 г.

17. В деня на Областния кръг:

– квесторите следва да се явят за инструктаж в 9:30 ч.;

– учениците заемат определените им места до 10:30 ч. и се подготвят за състезанието, получават индивидуални бланки за попълване на отговори и решаване на задача 7, като нанасят необходимите лични данни върху бланките;

– квесторите дават указания на участниците в съответствие с инструкцията на Националната комисия за начина на попълване на бланките;

– учениците получават по 2 броя чернови за извършване на пресмятания, като по време на състезанието имат право на допълнителни листове за чернови; те имат право и на допълнителни листове, които да ползват за белови при необходимост да продължат решението на задача 7 от бланката;

– след приключване на състезателното време на Областния кръг квесторите в залите събират попълнените бланки и беловите, като ги предават на директора на

училището координатор; тъй като черновите не се взимат под внимание при проверката, те остават на разположение на учениците заедно с темата;

– в случай на електронен формат на провеждане на Областния кръг учениците получават на електронен адрес от училището координатор инструкция на Националната комисия за попълване на бланките не по-късно от 10:30 ч. на 18.02.2023 г., както и самата бланка. Не по-рано от 11:00 ч. на 18.02.2023 г. учениците получават и състезателната тема за съответната възрастова група; участниците изпращат обратно попълнените бланки с отговорите и решението на задача 7 на електронния адрес на училището координатор, от който са получени, не по-късно от 13:15 ч. на 18.02.2023 г. Бланки, получени след 13:15 ч. на 18.02.2023 г., не се проверяват и за тях се изготвя отделен протокол (*Приложение № 7*);

– бланките се предават с приемно-предавателен протокол (*Приложение № 1*) на директора на училището координатор, който ги предава на Областната комисия за проверка и оценка с протокол (*Приложение № 2*).

18. Областната комисия за проверка и оценка на писмените работи организира двете проверки на бланките, изготвя протокол (*Приложение № 3*) по класове с резултатите на явилите се ученици с точките по всяка задача и сбора от точките върху задачите от темата, като предоставя копия на протокола на училищата координатори не по-късно от 21.02.2023 г.

19. На видно място в училището координатор, в училищата, в които се провежда състезанието и на електронните им страници се поставят:

– верните отговори и критериите за оценка на задача 7 не по-рано от 14:00 ч. на 18.02.2023 г.;

– протоколите по класове с резултатите на явилите се ученици не по-късно от 14:00 ч. на 22.02.2023 г.

20. Сигнали за допуснати технически неточности и грешни отразявания в протоколите се входират чрез молба до директора на училището координатор не по-късно от 14:00 ч. на 23.02.2023 г. Областната комисия за проверка и оценка на писмените работи разглежда сигналите, взема решение по тях и актуализира (при необходимост) протоколите с резултатите на явилите се ученици. Актуализираните протоколи се поставят на видно място в училището координатор и на електронната му страница не по-късно от 17:00 ч. на 24.02.2023 г. Във връзка със сигналите решенията на Областната комисия са окончателни.

21. Областната комисия за проверка и оценка на писмените работи предава на директора на училището координатор в срок до 01.03.2023 г.:

– оценените бланки, които остават на съхранение в училището координатор до края на учебната година;

– протокол-справка (*Приложение № 4*) за броя на проверените бланки от оценителите;

– протокол (*Приложение № 5*) с резултатите в низходящ ред на явилите се ученици по класове във възходящ ред, който следва да е във формат Excel и да включва следните данни: трите имена на ученика; класа и училището, в което учи с посочване на населеното място и общината; точките по всяка задача и сбора от точките върху задачите

от темата; срещу имената на учениците, които в декларацията за информираност и съгласие са заявили нежелание за публикуване на резултатите, се отбелязва НЕ.

– протокол-предложение (*Приложение № 6*) за допускане до участие в Националния кръг на Националното състезание по финансова грамотност; протоколът следва да е във формат Excel с резултатите в низходящ ред и по класове във възходящ ред, като включва: трите имена на ученика; класа и училището, в което учи, с посочване на населеното място и общината; сбора от точките върху задачите от темата; срещу имената на учениците, които в декларацията за информираност и съгласие са заявили нежелание за публикуване на резултатите, се отбелязва НЕ; този протокол (*Приложение № 6*) е извадка от *Приложение № 3* без включване на точките по отделните задачи.

22. В предложението за участие в Националния кръг на Националното състезание по финансова грамотност Областната комисия включва всички ученици с резултат поне 20 точки. В случай, че за определен/и клас/класове учениците с поне 20 точки са по-малко от трима, в предложението се включват до трима ученици от всеки клас с най-високите резултати в областта за съответния клас.

23. В срок до 05.03.2023 г. директорът на училището координатор изпраща на експерта в МОН и на училището домакин (МГ „Акад. К. Попов“, Пловдив) по електронна поща съответните протоколи (*Приложение № 4, Приложение № 5 и Приложение № 6*), а в случай на електронен формат на провеждане на Областния кръг и протокол с бланките, получени след изтичане на състезателното време (*Приложение № 7*), който следва да е във формат Excel и да включва трите имена на ученика, електронен адрес, класа и училището, в което учи, с посочване на населеното място и общината.

24. Националната комисия въз основа на предложенията на областните комисии, в срок до 10.03.2023 г.:

– класира за участие в Националния кръг на Националното състезание по финансова грамотност не повече от 300 ученици с равномерно разпределение по класове и с представители на всички области;

– изготвя протокол с резултатите на всички допуснати ученици и го предоставя на експерта в МОН за публикуване на уеб страницата на Министерството на образованието и науката; протоколът се предоставя на директорите на училищата координатори чрез експерта в МОН; решенията на Националната комисия за допуснатите до Националния кръг са окончателни.

25. Координирането и контролът на дейностите по организиране и провеждане на Областния кръг на Националното състезание по финансова грамотност се осъществяват от експерта в МОН и от председателя на Националната комисия.

Национален кръг

26. Националният кръг се организира и провежда присъствено от РУО – Пловдив (МГ „Акад. К. Попов“) съгласно Заповед № РД 09-4059 от 30.08.2022 г. на министъра на образованието и науката при спазване на евентуални противоепидемични мерки.

27. В деня на Националния кръг:

– квесторите се явяват за инструктаж в 9:30 ч.;

– учениците заемат определените им места до 10:30 ч. и се подготвят за състезанието, получават индивидуални бланки, като нанасят необходимите лични данни върху бланките и беловите;

- квесторите дават указания в съответствие с инструктажа;
- учениците получават по 2 броя чернови за извършване на пресмятания, като по време на състезанието имат право на допълнителни листове за белови и чернови;
- след приключване на състезателното време на Националния кръг квесторите в залите събират попълнените бланки, беловите и заедно с черновите ги предават на директора на училището домакин; темите остават на разположение на учениците.

28. Националната комисия:

- съставя задачите и критериите за оценяване на задача 7;
- проверява писмените работи и изготвя протокол за класирането на участниците; писмените работи (бланки и белови) се проверяват независимо един от друг от двама оценители – членове на Националната комисия.

29. На видно място в училището, където се провежда Националният кръг, не по-късно от 18:00 ч. в деня на провеждането се обявяват резултатите от проверката на писмените работи. Преди това на същото място, не по-късно от 15:00 ч., се обявяват верните отговори на първите 6 задачи и критериите за оценяване на задача 7.

30. Веднага след обявяване на резултатите, не по-късно от 19:00 ч., всеки участник има право да подаде контестация до Националната комисия. Контестации се подават от ръководителя на съответния ученик или негов родител. По изключение контестацията може да бъде подадена и от засегнатия ученик. Подаването на контестация става чрез попълване на бланка по образец, подготвен от Националната комисия. Разглеждането на контестациите става в присъствието на проверяващите на съответната писмена работа и ръководител или родител на ученика. При съгласие върху оценката, по която е подадена контестация, проверяващите и ръководителят или родителят на ученика подписват бланката. При несъгласие или неприсъствие на ръководител или родител на ученика въпросът се отнася до комисия по контестациите, включваща председателя и двама членове на Националната комисия. Ръководителят или родителят на ученика има право да присъства при разглеждане на контестацията от комисията по контестациите. Решението на комисията по контестациите е окончателно.

31. В срок не по-късно от 7 работни дни след провеждане на Националния кръг Националната комисия представя в МОН протоколи по класове с имената и с резултатите на участниците, както и окончателното класиране.

32. Учениците, участвали в Националния кръг, получават сертификат за участие, а класираните на първо, на второ и на трето място във всяка състезателна група получават грамота и предметна награда, осигурени от Министерството на образованието и науката. Учениците, класирани на първо място в IV, V, VI, VII и VIII състезателни групи, придобиват право на стипендия при спазване на изискванията на Наредбата за условията и реда за закрила на деца с изявени дарби. Протокол с класирането на учениците на Националния кръг се публикува на уеб страницата на МОН не по-късно от 31.03.2023 г.

33. Контролът по провеждането на Националния кръг се осъществява от експерта по технологии и предприемачество в МОН, председателя на Националната комисия и експерт от РУО домакин.

НАЦИОНАЛНА КОМИСИЯ